

8. Strizhova Ju. V. Sovremennye koncepcii tipologizacii sovremennoj lichnosti: Sb. stat. mezhd. konf. (30 marta 2010 g., g. Orenburg) / Pod red. E. V. Godovoj. – Orenburg: Pressa, 2010. – S.233–242.

9. Usenkova O. A. Social'no-istoricheskie osnovanija tipologii cheloveka / O. A. Usenkova // Jelektr. nauch. zhurnal «Zapiski filos. fak-ta». – Orel: OGU, 2015. – №3. – S.1–7.

10. Chiglincev E. A. Recepcija antichnosti v kul'ture konca XIX – nachale XXI vv.: monografija / E. A. Chiglincev. – Kazan': Kazan. un-t, 2009. – 290 s.

11. Jedinger Je. Osmyslaja Junga / Je. Jedinger. – M.: Kastalija, 2016. – 216 s.

12. Jachin S. E. Analitika chelovecheskogo bytija: vvedenie v opyt samopoznaniya. Sistematičeskij očerok / S. E. Jachin. – M.: INFRA, 2014. – 217 s.

13. Ibrahimov N. Personality and Policy in Modern Society / N. Ibrahimov // Asian Social Science. – 2011. – Vol.7. – №1. – P.189–190.

Lustin Yu. M., post-graduate student of the Chair of Philosophy, Donetsk National University MES of Ukraine (Ukraine, Vinnytsa), lustin56@mail.ru

The typology of a personality in social philosophical dimension

In the article the genesis of human typology has been investigated. In the context of social philosophical reception the evolutionary regularities and conditions of development of the typology of subjective activity in the process of anthroposociogenesis have been conceptualized. The main features of the typology of a personality have been investigated in the context of dialectical materialistic ideas. The notion of anthroposociogenesis has been analyzed. Personal typology has been presented as individualized construction which expresses harmony of social properties of a person. Personal space in this context can be presented as external form of activity. Spatial links express personal dependence on external natural and social environment. The evolutionary anthropological system of human typology has been suggested.

Keywords: typology of a personality, reception, anthroposociogenesis, evolution, borrowing, activity.

Лустин Ю. М., аспірант кафедри філософії, Донецький національний університет МОН України (Україна, Вінниця), lustin56@mail.ru

Типологія особистості у соціально-філософському вимірі

Зміст статті актуалізований дослідницькою парадигмою соціально-філософського пізнання типології особистості. З діалектико-матеріалістичних позицій виокремлені антропологічні передумови та генеза цього складного феномену. У контексті соціально-філософської рецепції обґрунтована еволюційна закономірність концептуалізації та умови розвитку типології суб'єкта діяльності в антропосоціогенезі. Методологічно аргументована необхідність введення у науковий обіг поняття «антропосоціогенез». У авторській інтерпретації запропонована еволюційно-антропологічна система типології людини.

Ключові слова: типологія особистості, рецепція, антропосоціогенез, еволюція, запозичення, діяльність.

* * *

УДК 17.023.31

Martynova S. P.,
postgraduate student of the department
of philosophical, social-political and legal sciences
in Donbass State pedagogical university
(Ukraine, Slavyansk), svetik_martyn@mail.ru

PECULIARITIES OF A MARGINAL PERSONALITY IN THE MODERN WORLD

In the article it is analyzed a marginal individual as a social phenomenon that forms the basis for the deployment of the global crises which consequences are unpredictable from the standpoint of the modern science. The above mentioned actualizes the social and philosophical analysis of the peculiarities under the conditions of globalization, determinants and mechanisms of the social transit of the marginal communities into the integrated sociocultural space.

Keywords: margin, social medium, lumpen, social contradictions, marginal communities.

(стаття друкується мовою оригіналу)

Nowadays the Ukrainian crisis society directs man to the creative realization of the individual, but at the same time it does not provide specific resources for this. At the

present stage of the development of philosophy in the era of the global, social and spiritual crisis it is becoming important the formation of a new ideological paradigm of a marginal personality that requires research in the field of philosophy and cultural studies. The phenomenon of margin is always relevant, because through marginality new models of life, moral values, a different outlook emerge. The marginal personality is important for any society at all stages of its development and in various forms of its manifestation. With the growing scale of margin in the society there deepen the social contradictions that form the basis for the deployment of global crises which consequences are unpredictable from the standpoint of modern science. The above defined updates the socio-philosophical analysis of the peculiarities of margin in the context of globalization, determinants and mechanisms of social transit of the marginalized communities into the integrated socio-cultural space.

Philosophical reflection on the public attitudes to individuals who in their worldview do not fit the prevailing social norms can be found in the treatises of thinkers of the Ancient World, Ancient Greece, the Renaissance, the times of Modern and Contemporary History. As a result of the seizure of foreign territories, the slave trade, geographical discoveries and the development of trade it occurred the fragmented socio-cultural diffusion, and the phenomenon of margin began spreading not to individuals but to entire social groups. However, the most obviously the formation of the marginalized communities occurred under the influence of large-scale transformations specific to each historical epoch. The aim of the article is to outline the stages of creativity in the everyday world of the individual.

Thus, in Ancient Rome the mass migration to the cities of the peasants who lost their ability to farm on land, led to a significant increase of the urban poor whose axiological orientations were expressed by the slogan «bread and circuses». History of the Middle Ages documented the formation of the marginalized communities from among the military mercenaries who were involved by the monarchs to conduct long feudal wars and crusades, but after the end of the military campaign (as well as the formation of the standing armies) could not be absorbed into the institutions of feudal society, preferring brigandage and robbery as means of their existence.

The transition from the feudal society to the industrial form was accompanied by the formation of the lumpen communities. The essential difference of the way of life and axiological orientations of the pauperized peasantry determined the complexity of adaptation of this social execution to a new role as proletarians. In addition, the oversupply of cheap labor force in the labor market led to unemployment, resulting in the society the spread of poverty and social inequality.

By the 20th century the phenomenon margin was not stood out as a separate element of social theory, but seen in the integrity of the common problems of the social development. However, with the acceleration of the human development, deepening of the inequality and therefore social contradictions in the society it was formed a scientific approach to study margin. Thus, in the 20s of the 20th century R. Park, an American scientist, exploring the issues of social mobility of individuals, introduced the concept of marginality, defining it as a state of individuals who

are on the border of two different cultures. E. Stounek, T. Veblen, T. Shybutani, D. Holovenski complemented this theoretical concept from the standpoint of sociology, cultural studies, anthropology, psychology. Despite the fact that the term «marginal man» was first introduced by an American sociologist R. Park [6, p. 881–893] in 1928, this phenomenon we can meet both in the treatises of Ancient India, and in the works by Karl Marx. Any evolution is characterized by the different level of adaptation of the members of the society to the historical transformations that determines the presence in the society both a vanguard and outsiders. The latter, in fact, were seen as a vestige of the old formation that marked that very line from which the society wished to distance quickly. However, because of the modest social dynamics and relatively long historical period to adapt during the change these segments of the society remained practically outside the priorities of social management. As a result of the seizure of the foreign territories, the slave trade, geographical discoveries and the development of trade it occurred the fragmented socio-cultural diffusion, and the phenomenon of margin began spreading not on individuals, but on solid social groups. However, the most obviously the formation of the marginalized communities occurred under the influence of large-scale transformations specific to each historical epoch. Thus, in Ancient Rome the mass migration to the cities of the peasants who lost their ability to farm on land, led to a significant increase of the urban poor whose axiological orientations were expressed by the slogan «bread and circuses».

Since the ancient times the extensive model of society has been accompanied by the seizure of foreign territories and the slave trade, geographical discoveries and dissemination of trade, resulting in the fragmented socio-cultural phenomenon of diffusion and the phenomenon of margin spread not on individuals, but on certain social groups.

However, the most obviously the formation of the marginalized communities occurred under the influence of large-scale transformations specific to each historical epoch. Thus, in Ancient Rome the mass migration to the cities of the peasants who lost their ability to farm on land, led to a significant increase of the urban poor whose axiological orientations were expressed by the slogan «bread and circuses».

The epoch of the Middle Ages was marked by the development of monotheistic religiousness [5, p. 50]. Fierce competition between the doctrines of Christianity and Islam as the main dominant ideology in the Western European and Arab societies determined the need in justification by the philosophical thought the necessity of the complete subordination of individuals to the ideals of a particular doctrine.

In particular, A. Maslov points out that «in the writings by Augustine ... by the concentrated way it is expressed the main worldview paradigm of the relationship of the individual and society of the Western Middle Ages – the complete absorption of the individual by the Total, Absolute» [2, p. 9–10].

Together with it, the history of the Middle Ages was enriched with the examples of the formation of the marginalized communities from among the military mercenaries who were involved by the monarchs to

conduct long feudal wars and crusades. Thus, after the military campaign or the formation by the monarchs the regular army the military laborers could not absorb in the institutions of the feudal society. Such communities often long controlled the areas of land and sea (piracy), set their own rules and thereby challenged the society. At the same time the monarchs, after unsuccessful attempts to destroy them physically, often chose the path to divert the leaders of these communities at the service, creating conditions for their demarginalization.

The transition from the feudal society to the industrial one was accompanied by pauperization of the peasantry and a massive infusion of it into the ranks of the proletariat. The essential difference between the mode of existence and axiological orientations of these social strata determined the complexity of the adaptation of former peasants into a new role as proletarians. In addition, the oversupply of cheap labor force in the labor market led to unemployment, resulting in spreading poverty and social inequality in the society. Under these circumstances, in the society new marginalized groups were being formed. Marxist theory has identified them as lumpen proletariat (literally translated from German *Lumpen* – «ragged, rags») [1]. Thus, beggars, vagrants, criminals and so on were attributed to the lumpen communities.

In the early 20th century, the growing scales of the socio-economic changes in the society covered larger masses of people, resulting in increasing the quantity of the marginalized communities in the society. As R. Barnett underlined «the life of every generation, by definition, is an era of transition, but our time marks more significant changes in the organization of the planet compared to those that took place during, at least, the last 500 years» [5, p. 24]. Against the background of the rapid development of the society the distance between the vanguard and outsiders began to be seen more clearly. This negatively affected the paces of the social development and formed the basis for the crisis events that determined the need to conduct the relevant research to offer solutions to new social problems.

Until the 20th century philosophical reflection did not single out the phenomenon of margin as a separate element of social theory, considering it together with the common problems of social development, but with the quantitative growth of the marginalized groups scientific thought was increasingly paying attention to the specificity of their role in the society. The above mentioned actualized the necessity of forming a scientific approach to the study of the phenomenon of margin.

In particular, in the first half of the 20th century, after some economic growth caused by the active participation of the US companies in the material provision of the allies in the military-political bloc in World War I, the cyclical crisis, the Great Depression, involved Ukraine. The industrial society met with the fact that together with the resolution of economic issues the social problems came to the fore. Epidemiological nature of spreading social nihilism among the population, neglecting values and social norms and laws affected the growth of crime to catastrophic scales and threatened to preservation of the social formation.

For the inhomogeneous from the racial and ethnic sides Ukrainian society with traditionally intense migration it was necessary to gain more knowledge about the individual as an object of manipulation. As unlike the industrialized

countries of Europe, Ukraine's economy was destroyed by war and demanded a proper reconstruction, it is on this very wave it was formed Ukrainian scientific tradition in the study of margin, to understand which it is necessary to make a chronological overview.

For the first time as a sociological term, R. Park suggested the concept of marginality in 1928 in his book «Human Migration and Marginalized Man». The results of his research of the development of the urban environment (including the immigrant enclaves in the American cities) and race relations of the intercultural interaction allowed the scientist to form an idea of the type of a person that is «on the verge» which is characteristic of the intense migration processes in the American society.

According to R. Park the concept of marginality defines the position of individuals on the border of the two different, conflicting between themselves cultures and is used to study the consequences of non-adaptation of the migrants, the peculiarities of state of mulattos and other «cultural hybrids» [5, p. 8]. The main criterion to determine the nature of a marginal man is the presence of a sense of moral dichotomy, bifurcation and conflict when old habits are discarded but new ones are not formed yet. «Without any doubt the periods of transition and crisis in the lives of most of us can be comparable to that an immigrant feels when he leaves his Motherland to find a better luck in a foreign land. However, in the case of a marginal human the period of crisis is relatively permanent. As a result, it can turn into a type of personality» [5, p. 4–6].

Together with this R. Park indicates that a marginal man is characterized of a new type of cultural relationships that is formed during the global ethno-social processes. «A marginal man is a personality type that appears at the time and in the place where from the conflicts of races and cultures begin to arise new societies, people and cultures. The fate dooms these people to exist in both worlds simultaneously, forces them to choose in their attitude towards these worlds the role of a cosmopolitan and the role of a stranger. Such a person becomes (compared to the surrounding cultural environment) an individual with a broader horizon, more subtle intellect, more independent and rational views. A marginal man is always a more civilized creature» [5, p. 11].

Therefore, R. Park first formulated the concept of a «marginal man» trying to interpret the results of his own studies concerning the behavior of the members of certain ethnic groups of the urban population. At the same time against the background of the enormous heuristic potential, the conceptual frameworks of the theoretical positions by R. Park were limited to the subject of his studies, leaving wide scope for the further study of the phenomenon of margin.

If R. Park considers a marginal individual as a man on the verge of two cultures and two societies, who will never be accepted in the new society, staying in it a personality with split consciousness and destroyed psyche, E. Stouckvist points out that during the adaptation it can be formed a personality with new features, and tries (as R. Park) to emphasize the positive features inherent to a marginal personality and those which should be used in social projecting. According to the scientist's thought, the process of the transformation of the social, mental and emotional aspects of a personality can last about 20 years.

Thus, E. Stouckvist defines three phases of evolution of a «marginal person»: 1) the individual is not aware that his own life is covered by the cultural conflict, he only tries to adapt himself to the dominant culture; 2) the individual experiences the conflict consciously (at this very stage a personality becomes a «marginal»); 3) successful and unsuccessful attempts to adapt to the situation of conflict [4, p. 92–93].

But the anthropological realities till this time are not defined in the processes of the transformation of the spiritual and cultural values, which, on the one hand, are exposed to the integration and harmonization, and, on the other, – retain their authenticity and belonging to the ethno-cultural system. It can be stated that marginality is one of the markers, the leading mechanism of globalization, the cultural expansion of the powerful states that form a globalization space of cultural influences. However, this statement in the 21st century is already becoming problematic. Marginality is not only the focus on the average consumer but not primitive adaptive complexes that look like transformed mythologems of the theories of Z. Freud, Carl Jung and other researchers.

The problem of margin has always existed in the society. The question of the anthropological limit, perception of a human by a human, his microcosm, his achievements has been existing in large spatial intervals of the being of the cultural forms of communication.

It can be concluded that the lack of social dialogue in the society concerning determining the dominant way of the socio-cultural development hinders the socio-economic progress, which is reflected in its economic state, which does not allow to provide the decent level of the social standards for its members (that is why the part of the latter migrate in search of a better life) and to properly finance science (which makes the part of researchers seek opportunities for self-realization in other communities).

References

1. Контамин Ф. Война в Средние века / Ф. Контамин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.krotov.info/lib_sec/11_k/tamin_00.htm.
2. Кулагин В. М. Мир в XX веке: Многополюсный баланс сил или глобальный PAX DEMOCRATICA? Гипотеза «демократического мира» в контексте альтернатив мирового развития / В. М. Кулагин // Полис. – 2000. – №1. – С.23–27.
3. Маслов А. О. Маргінальна особистість як предмет соціально-філософського аналізу [За наук. ред. д-ра філос. н., проф. Муляра В. І.] / А. О. Маслов. – Житомир: ЖДТУ, 2004. – 165 с.
4. Філософія: [Навчальний посібник] / І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко, І. В. Бойченко, В. П. Розумний та ін.; [за ред. І. Ф. Надольного]. – К.: Вікар, 1997. – 584 с.
5. Park R. E. Human migration and the marginal man / R. E. Park // American Journal of Sociology. – Chicago, 1928. – Vol.33. – №6. – P.881–893.
6. Park R. E. Race and culture / R. E. Park. – Glencoe: Free press, 1950. – 403 p.
7. Stonequist E. V. The Marginal Man. A Study in personality and culture conflict / E. V. Stonequist. – New York: Russel & Russel, 1961. – 228 p.

References

1. Kontamin F. Vojna v Srednie veka / F. Kontamin [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: http://www.krotov.info/lib_sec/11_k/tamin_00.htm.
2. Kulagin V. M. Mir v XX veke: Mnogopoljusnyj balans sil ili global'nyj PAX DEMOCRATICA? Gipoteza «demokraticeskogo mira» v kontekste al'ternativ mirovogo razvitija / V. M. Kulagin // Polis. – 2000. – №1. – S.23–27.

3. Maslov A. O. Marginal'na osobystist' jak predmet social'no-filosofsk'ogo analizu [Za nauk. red. d-ra filos. n., prof. Mul'jara V. I.] / A. O. Maslov. – Zhytomyr: ZhDTU, 2004. – 165 s.

4. Filosofija: [Navchal'nyj posibnyk] / I. F. Nadol'nyj, V. P. Andrushhenko, I. V. Bojchenko, V. P. Rozumnyj ta in.; [za red. I. F. Nadol'nogo]. – K.: Vikar, 1997. – 584 s.

5. Park R. E. Human migration and the marginal man / R. E. Park // American Journal of Sociology. – Chicago, 1928. – Vol.33. – №6. – P.881–893.

6. Park R. E. Race and culture / R. E. Park. – Glencoe: Free press, 1950. – 403 p.

7. Stonequist E. V. The Marginal Man. A Study in personality and culture conflict / E. V. Stonequist. – New York: Russel & Russel, 1961. – 228 p.

Мартинова С. П., аспірантка кафедри філософії, соціально-політичних і правових наук, Донбаський державний педагогічний університет (Україна, Слов'янськ), svetik_martyn@mail.ru

Трансформація маргінальної особистості в сучасному світі

Розглядається маргінальна особистість, як соціальний феномен, який утворює підґрунтя для розгортання глобальних криз, наслідки яких є важко прогнозованими з позицій сучасної науки. Зазначене актуалізує соціально-філософський аналіз особливостей маргінесу в умовах глобалізації, детермінант і механізмів соціального транзиту маргінальних спільнот в інтегрований соціокультурний простір.

Ключові слова: маргінес, соціум, люмпен, соціальні суперечності, маргінальні спільноти, феномен.

* * *

УДК 141.7

Носач Б. О., аспірант кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), bogdan2-12@ukr.net

СУЧАСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО РИНКУ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Аналізується розвиток віртуального ринку через призму функціонування його механізмів. Здійснена спроба дослідження віртуальних попиту та пропозиції у системі інформаційно-кібернетичної економіки. Особлива увага приділена впливу суспільства та трансформацію функціонування віртуальних ринкових механізмів, позитивні та негативні сторони для контрагентів нової системи електронної торгівлі. Досліджено процес розвитку та видозміни елементів традиційного ринку через вплив на них інформаційно-комунікаційних технологій. Прослідковано стан розвитку регуляторних механізмів як фактора контролю у системі розвитку та еволюції віртуального ринку.

Ключові слова: ринок, механізми регулювання віртуального ринку, віртуальний попит та пропозиція, функціонування підприємства в інформаційному просторі, кібернетичний контроль.

На сьогоднішній день, стало абсолютно очевидним твердження, віртуальний простір є однією з невід'ємних і необхідних форм буття людства, яке в наукових колах називають «суспільством знань та інформації». Віртуальна реальність створює імітацію реальних процесів розробки та виробництва різноманітних благ та послуг у кібернетичному просторі. Саме вона є середою та інструментом віртуальної діяльності соціальної групи. Включаючи в себе і створюючи принципово нові еволюційні, а часом революційні форми організації повсякденної діяльності, парадигма всеохоплюючої віртуальності трансформує структуру економіки під нове економічне та соціокультурне середовище, що формується у віртуальному світі. Традиційний ринок товарів і послуг з притаманними йому механізмами функціонування, поступово трансформується у своїй структурі та активно змінює методи, принципи та механізми надаючи нові комунікаційні та інформаційні

послуги комерційного призначення. Відповідно, *метою даної статті* є спроба дослідити та прослідкувати основні тенденції у процесах сучасних змін, що стосуються розвитку віртуального ринку з позиції функціонування його механізмів.

Ринок у його загальновідомому визначенні є одною з найвідоміших форм господарських зв'язків між суб'єктами економічної діяльності, суспільним механізмом для функціонування демократичної та прогресивної економічної системи, умовою для безперервного руху капіталу у вигляді постійного виробництва та збуту товарів і послуг. Віртуальний ринок, існуючи у інформаційному просторі, в цілому дозволяє здійснювати торгівлю у необмежених масштабах, даючи можливість як виробнику так і споживачу виробляти та купувати будь-які товари з мінімальним витратанням власного часу. Відповідно, історичні форми та механізми, що забезпечують ринкову діяльність, відносини між суб'єктами ринкової економіки поступово перебудовуються та створюють нові умови і правила для власного функціонування.

Особливості економічного життя віртуального ринку дозволяють стверджувати не просто про революційну зміну якості обслуговування споживачів, а про створення виключних відносин, які можуть бути охарактеризовані як «економічний симбіоз» споживача і виробника. Креативність споживача, його активність і готовність до обміну інформацією дозволяють створювати додаткові вигоди від взаємодії, що виражаються як в зниженні витрат обох сторін, так і в підвищенні цінності в результаті персоналізації пропозиції [2, с. 7].

Ключовим елементом ринкової економіки є наявність у її системі попиту та пропозиції. Загальновідомим є економічний закон зв'язку попиту та пропозиції, за яким чим ціна на товари нижче, тим більше зростає попит на даний товар, і тим менше об'єм пропозиції. З першого погляду, на віртуальному ринку діє подібний принцип. Покупець через віртуальний пошук знаходить для себе необхідно продукцію за оптимальною ціною, купує і споживає. Проте у більших масштабах економічної віртуальної торгівлі ситуація дещо інакша. Вона стосується майже всієї системи торгівельної діяльності, тому достатньо буде навести приклад торгів на класичній та віртуальних біржах. Класична біржа являла собою вузькоспеціалізовану організацію, яка в основному торгувала найрізноманітнішими акціями, цінними паперами, великими об'ємами сировиною, валютою. На традиційній біржі інформація щодо попиту або цінності акцій, цінних паперів, потенційному покупцю-продавцю надавалась виключно від брокера, що робило її обмеженою та суб'єктивною. Н. А. Носов відзначає, що характерною ознакою подібної торгівлі також було те, що найбільшу популярність та попит мали акції, які у конкретний момент мали високу ціну та могли бути вигідно продані. Мало хто займався прогнозуванням і часто придбані акції згодом або вкладалися у неприбуткову справу або знецінювалися [7, с. 49].

Віртуальна біржа є одним з видів віртуального ринку, на якому можливий допуск різноманітних товарів та послуг, які раніше не входили у перелік торгових біржових товарів. На просторах електронної